

ZPRÁVY A OHLASY

Měsíčník novoměstského sboru

Květen
2025

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
FARNÍ SBOR V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ

Ročník
XXIV.

...vstal z mrtvých... - or

Vzkříšení Ježíše Krista stojí v samém středu novozákonního svědectví, je vrcholnou součástí všech čtyřech evangelií a má zásadní místo i v ostatních apoštolských spisech. Samotné výpovědi o vzkříšení mají dvě základní podoby: líčení o prázdném hrobu (jako Mk 16,1-8) a zprávy o zjevení vzkříšeného Pána (jako je jejich souhrn v 1Kor 15,1-11). Obě výpovědi a zkušenosti se doplňují a ani jedno - prázdný hrob a zkušenost prvních křesťanů - nejsou důkazy fakticity vzkříšení. Jsme odkázáni na (jejich) svědectví a (naši) víru. Zároveň Kristovo vzkříšení nejde zredukovat na pouhou změnu v myšlení apoštolů. Písmo dosvědčuje Kristovo vzkříšení jako událost, kterou nelze postihnout z čistě historické ani jen z osobní perspektivy.

Vzkříšení ukřižovaného Ježíše k novému životu je potvrzením božího zaslíbení, že zlo bude poraženo a spravedlnost se rozhostí v celém božím tvorstvu. Základem je vyznání, že Bůh je věrný, že Bůh Izraele dokáže otevřít hroby a přivést mrtvé k životu. Mluvit o vzkříšení tak znamená mluvit o takovém Bohu.

Všechna novozákonní vyprávění o zmrtvýchvstání zdůrazňují dále také totožnost vzkříšeného Krista s Ukřižovaným. Vzkříšeným Kristem není nikdo jiný než ten, kdo pro naši spásu přijal naše tělo, žil mezi námi a byl poslušný až do smrti na kříži. A právě tento Ježíš byl vzkříšen z mrtvých.

A ještě jeden význačný rozměr má vzkříšení – totiž pneumatologický, tedy týkající se třetí osoby Trojice – totiž Ducha. Vzkříšený těm svým předává svého Ducha. Bůh dává svého Syna, Syn vydává sebe sama a také dává Ducha. A ten uděluje znovu dar života. Apoštolské zvěstování zmrtvýchvstání Ukřižovaného musí být přijato osobním činem víry a přitom tvoří nové společenství. A vzkříšení má (jak připomínají někteří autoři – třeba N.T.Wright) také svou politickou dimenzi – jestliže Ježíš je Pánem i nad smrtí, pak není zlomena jen tyranie hříchu a smrti, ale jsou zpochybněny a radikálně podlomeny i tyranské nároky a násilné režimy všech dob a míst. Poselství o vzkříšení je proklamací božího vítězství nad bezprávím a násilím.

A nakonec ke vzkříšení patří i jeho kosmický rozměr. Jak prohlašuje třeba německý evangelický teolog Jürgen Moltmann (a z katolické strany podobně Pierre Teilhard de Chardin) – Kristovo vzkříšení je začátkem nového světa. Kristovo zmrtvýchvstání je znamením, zaslíbením a začátkem přicházejícího nového božího světa. Moltmann kritizuje přílišné

zaměření západní teologie na to, že vzkříšení je příslibem naděje pro budoucnost lidstva. Podle něj nový svět, který vyhlíží a otevírá, není omezen na osud lidského pokolení, vedle naděje pro lidské jedince a komunity znamená Kristovo vzkříšení i naději pro celý kosmos toužebně vyhlízející vysvobození z pout smrti (Ř 8,18-25). „Kristus nezemřel jen v solidaritě s hříšníky a nezemřel jen v solidaritě s lidmi, kteří jsou obětmi násilí. Zemřel i v solidaritě se všemi živými tvory, již jsou v zajetí vlády smrti. ... Věřit v Kristovo vzkříšení znamená věřit, že Bůh bude triumfovat nejen nad násilnou smrtí vládnoucí v lidských dějinách, ale i nad smrtí tragickou, jíž v přítomnosti podléhá všechno živé.“ (Daniel L. Migliore, Víra usilující rozumět, str. 200)

Informace ze sboru

Akce ve sboru květen 2025

14.5.	NM – 18.00 – schůze staršovstva
20.5.	NM – 9.30 – KAVÁRNIČKA – o své práci profesionálního hasiče nám povypráví Petr Teplý
23.5.	Noc kostelů 19.00 - Martin Pfann a Ondřej Merta - scénické čtení Partyzánské cesty Vysočinou 21:00 - koncert ZEVL 22:00 - Divadelní představení Meduňka od souboru Kvítek 22:45 - závěrečná ekumenická pobožnost Během celého večera k nahlédnutí do života osobností naděje a prodej výrobků Fairtrade Obchůdku Jednoho světa
25.5.	NM - 10.15. – setkání v presbyterně k chystané rekonstrukci presbyterny
4.6.	NM – 18.00 – schůze staršovstva
6.6.	Setkání učitelů NŠ

The background of the entire page is a photograph of a church tower with a clock face, surrounded by lush green trees and flowering bushes. The text is overlaid on this image.

Setkání mládeže a konfirmandů

z let 1991–2005

**Zveme na bohoslužby
do novoměstského kostela
v neděli 17. srpna 2025 v 9 hodin**

**Po bohoslužbách se můžeme setkat
pod kaštanem, vzpomínat, povídat
Vezměte s sebou i své milé, ať poznají,
kde jste prožili kus svého mládí**

Prosíme, šiřte pozvánku sociálními sítěmi i ústně

Pozvání přijala Hana Pfannová

Zve Daniel Ženatý a staršovstvo sboru

PIETA U KOSTELA

U našeho kostela v Novém Městě na Moravě je od r. 2021 umístěna pamětní deska, připomínající sestřelení Boeingu 777 nad Ukrajinou ruskou raketou Buk.

S jistým sentimentem jsem si znovu přečetl starou pozvánku, kterou jsem tehdy, v „jednadvacátém“, dal do Zpráv a ohlasů:

Náš kostelní park, tedy klidná a stinná zahrada kolem novoměstského kostela, je stále ještě otevřená a přístupná veřejnosti. Jsem tomu rád, mimo jiné proto, že toto místo je svého druhu dorozumívací prostor mezi lidem církevním a lidem necírkevním.

Po dohodě se staršovstvem jsem v parku vysadil buk.

Ten buk není ale ledajaký buk. Je to buk s myšlenkou. Buk symbol, buk připomínka, buk memento jednoho z mnoha zločinů, které má na svědomí Rusko ...

Na stejném místě proběhla pietní vzpomínka i letos – začátkem dubna, v podobném kontextu, ale ve složitější mezinárodní situaci. Promluvil jsem zde následovně (zkráceno):

Vítám vás.

Toto je v pořadí třetí setkání v rámci cyklu, který jsem nazval Lživé režimy. Opět začínáme u této pamětní desky – nápis a vysazený buk

připomínají sestřelení letadla a zmaření života tří stovek lidí. Civilních cestujících, ne vojáků. Za jejich smrtí stojí Rusové.

Každé letecké neštěstí je hrozné. Mezi nehodou civilního letadla a vojenským útokem na civilní letadlo je však zásadní rozdíl. Oběti nehody jsou lidé, kteří zahynuli, oběti raketového útoku jsou lidé, kteří byli zavražděni!

Bylo nezpochybnitelně prokázáno, že letadlo s 298 lidmi na palubě bylo sestřeleno nad východní Ukrajinou ruskou raketou, dopravenou několik dní před výstřelem z Ruska. Kdo chápe, jak funguje armáda, ví, že taková akce musela proběhnout na rozkaz konkrétního ruského velitele, spíše však ruského velení. Diskutovat je možné pouze o tom, na jaké úrovni velení to bylo. Letadlo bylo sestřeleno v červenci r 2014, tedy v roce, kdy byl anektován Krym.

Nejde o tvrzení proti tvrzení, jak se hromadná vražda úmyslně relativizovala. Pád letadla byl vyšetřen mezinárodním týmem, na jehož práci se Rusko mohlo podílet. Této možnosti nevyužilo. Byly předloženy konzistentní důkazy. Za vraždu byli na doživotí odsouzeni tři lidé – dva ruští vojáci a jeden ukrajinský separatista.

Rusko od počátku mařilo vyšetřování, produkovalo účelové dezinformace, své občany soudu nevydalo a odpovědnost odmítlo... věrno svému stylu.

Jsem u středobodu své řeči. O ruský styl mi jde, nikoliv o jeden zločin, jakkoliv hrozný.

Ruský styl ... nebavíme se o hokeji. Jak nevinně se dá nazvat historický komplex méněcennosti, který chce všem ukázat ruskou nadřazenost. Tato pýcha drží Rusko v zaostalosti a primitivismu. To netvrdím já, já Rusko neznám. Tvrdí to historici, politologové, sociologové, spisovatelé, novináři a mnozí svobodní Rusové ... tedy znalci Ruska.

Nástroji ruského stylu jsou demagogie a propaganda, zabírání území, únosy a převýchova dětí, potlačování občanských svobod a práv. Cílem je expanze, nadvláda, podmanění.

Už 25 let je ruským vůdcem agent státní bezpečnosti, kterému koluje v žilách profesionální lež. Sestřelení letadla je v jeho mentálním světě pouze drobná speciální akce. Pro agenta není vražda zločin, ale

úkol, odstranění překážky, dílčí vítězství, jehož lze využívat v heroické válce za svoje ego.

Ideologové a někteří politici v Rusku mluví otevřeně o tom, že Ukrajinu je třeba připojit k Rusku a Ukrajince, kteří odmítnou stát se Rusy, vymazat! Také vám to něco připomíná?

Samozřejmě, ne všichni lidé v Rusku takto přemýšlejí, ale postavit se tam na odpor je těžké.

Proto zabití tří stovek lidí před 11 lety nesmí zůstat jenom mementem a vzpomínkou. Chabě burcuji za to, aby i skrze tento ruský zločin sílilo varování, aby ruský styl vyvolával pobouření, aby v naší zemi, která má s Rusy hrozná zkušenosti, pobouření přerůstalo ve schopnost bránit naše lidství, náš stát, Evropu.

Vojtěch Hrouda

O papeži Františkovi

Na velikonoční pondělí zemřel římský biskup František. Nejen médií proběhlo množství reakcí. Alespoň dvě si dovoluujeme přetisknout – jedna kritičtější úvaha spíše na téma papežství, paradoxně z pera katolíka, Martina C. Putny (uveřejněného na seznamzpravy.cz). A přejnější od (původem) evangelíka Adama Borziče (básníka a psychoterapeuta) – zveřejněného na denikalarm.cz

Kdopak komu vidí do srdce? Pokud se však dle vnějších znaků soudit dá, zesnulý římský biskup opravdu věřil v Boha.

Co bylo toho nejvýraznějším vnějším znakem? Že nepokládal lidi za materiál k ovládnutí. Byl odvolán stručně, v požehnaném věku, poté co oslavil Kristovo vzkříšení.

Jakou větší milost si může každý křesťan přát? Jakou šťastnější smrt?

Ale: Zajisté, že tento konkrétní římský biskup vystupoval laskavěji, „kristovštěji“ než ten předchozí. Věru však nebylo těžké vystupovat laskavěji než ten předchozí, proslulý milovník sametů a šperků a pokrývač pedofilních skandálů (ti samí, kdo dnes oslavují tohoto římského biskupa, oslavovali před pár lety toho předchozího! Ti samí!).

Duchovním problémem je papežský kult jako takový. V současném papežském kultu se totiž propojila předmoderní ideologie posvátné,

údajně samým Bohem stanovené vlády „nad světem“, a moderní hysterický mediální kult, jakému se těší římský biskup stejně jako jiné popkulturní hvězdy, zpěváci a fotbalisté a diktátoři. Výsledkem je, že (naštěstí ne všichni) katolíci – a v jejich stopách (naštěstí ne všichni) novináři prostě ztotožňují římskou církev s papežem. Na papeži záleží všechno. U papeže záleží na všem. Na každém výroku, ať už ho dotyčný myslel vážně nebo ho jen tak utrousil; ať už je v dané oblasti kompetentní nebo ne.

Na každém kroku fyzickém či duchovním či právním. Ty kroky právní přitom vykonává anonymní vatikánská mašinérie, a žádný papež.

Ti, kdo věří v papeže, se pak utěšují „svatý otec o tom jistě neví“. Katolíci a novináři se teď dohadují, kdo bude příštím papežem, a jestli bude „konzervativní“, nebo „liberální“. Já však pravím vám, že římská církev nepotřebuje „lepšího papeže“, ale „co nejméně papeže“, tedy co nejmenší rozhodovací roli a co nejmenší mediální kult; čili: co největší utišení této papežomanie. Ne papež, nýbrž Ježíš Kristus je hlavou obecné křesťanské církve. Ne na papeže, nýbrž na Ježíše Krista mají křesťané spoléhat.

Na Velikonoční pondělí v ranních hodinách, den poté, co si křesťanstvo připomíná vzkříšení Ježíše Krista, zemřel papež František (1936–2025). Ačkoli jsem věděl, že papežovo zdraví je křehké, přesto jsem zprávu o jeho smrti prožil jako šok. Jak se ve mně v průběhu včerejška usazovala tato bolestivá událost, byl jsem schopen v sobě rozeznat celou škálu emocí od hlubokého smutku a pocitu osobní ztráty přes otázky a obavy týkající se budoucnosti světa a církve až po vděčnost za tento nevšední a převratný pontifikát. Neboť tento papež se v mnohém od většiny svých předchůdců značně odlišoval. A nejen tím, že pocházel z Latinské Ameriky, a byl tak od 8. století prvním nástupcem apoštola Petra, který nepocházel z Evropy. Od hřejivého a civilního pozdravu „buona sera“, který v roce 2013 pronesl z balkonu na Svatopetrském náměstí těsně po svém zvolení, bylo zřejmé, že s tímto papežem vstoupil do Vatikánu jižní vítr změn, v němž mohli věřící rozpoznat vanutí svatého Ducha.

Papež, vlastním jménem Jorge Mario Bergoglio, přijal své jméno po sv. Františkovi z Assisi, velkém středověkém světcí a mystikovi, jehož spiritualita se rozevírala mezi dva stejně intenzivní póly lásky, mezi lásku k nejchudším a nejzranitelnějším a lásku ke stvoření v celé jeho pozemské nádheře a rozmanitosti. Už touto volbou dal papež najevo, jaká je jeho vize církve. A snad ani netřeba připomínat, že vize „chudáška božího“

byla jen věrným a tvořivým rozvinutím Ježíšova živoucího poselství. Symbolickými gesty i slovy dával papež František najevo, že si přeje chudou a soucitnou církev, která je tu pro všechny, nikoli pouze pro sebe samu. Tato vize zahrnovala u Františka, který pocházel z Argentiny a byl v kontaktu s teologií osvobození, specificky ostré vidění sociálních a socioekonomických témat. Papež František byl jedním z nejhlasitějších kritiků kapitalismu s jeho dravým individualismem, korporátním sobectvím a „skartovací kulturou“. Od svého legendárního vystoupení na ostrově Lampedusa, kam přijel veřejnou dopravou a kde odsloužil mši, aby zde podpořil uprchlíky a místní komunitu, která se o ně starala, bylo zřejmé, že tento papež stojí na straně těch nejzranitelnějších – v tomto případě migrantů, z nichž mnozí našli ve Středozemním moři děsivou smrt.

Papež všech bytostí

Obdobně intenzivní byla i papežova péče o ekologické a klimatické otázky. František, stejně jako další duchovní velikán dneška Jeho svatost Dalajláma, podpořil Gretu Thunberg v jejím aktivismu a dal jasně najevo, že jeho vize křesťanství a civilizace je zelená. K tématu přispěl i unikátním duchovním dokumentem, encyklikou *Laudato si'*, která spojuje celostní pohled na přírodu, spojení sociální a ekologické otázky se spirituální vizí života na Zemi coby Božího stvoření. Na této encyklice se ostatně podílel i významný teolog osvobození, dříve církví ostrakizovaný Leonardo Boff. Papež se ke klimatické krizi v průběhu svého pontifikátu vyjadřoval kontinuuálně a naléhavost jeho postojů si s ničím nezadala s radikálními ekology a aktivisty. I v tom bylo jeho působení svěží a odvážné.

Ale nebyla to jen sociální a ekologická témata, na jejichž poli papež působil převratně. I v kulturně etických tématech uměl tento papež svět překvapit. Jako první papež v dějinách zaujal lidštější postoj ke queer lidem. Okřídleným se hned ze začátku jeho pontifikátu stal jeho výrok „Kdo jsem já, abych je soudil?“ Opakovaně se setkával s duhovými křesťany a křesťankami, o queer lidech vždy hovořil s úctou a porozuměním a posléze dosáhl i jisté instituční proměny, když stejnopohlavním dvojicím umožnil žehnání, byť liturgicky značně okleštěné. Jakkoli se některým queer lidem mimo církev mohly tyto změny zdát nedostatečné, byly v kontextu katolické církve zjevením. Od papeže Františka už není možné queer věřící ignorovat a vyhánět. Jistě, v mnohém zůstával František konzervativním argentinským klerikem ve vysokém věku, jeho odsudky tzv. genderové ideologie, prozrazovaly nepochopení, a nahrávaly konzervativním proudům v církvi i ve světě. A

přece se mu podařilo alespoň v omezené míře zlepšit postavení žen v církvi a dosadit je na některé významné pozice ve vatikánském aparátu.

Papež antiklerikální

František se pokoušel katolickou církev reformovat od začátku svého působení. Byl nesmírně kritický ke klerikalismu, jehož nejtemnějším projevem byly děsivé aféry sexuálního zneužívání dětí a mladistvých. František se s mentalitou skrývání zločinů za klerikální fasádou pokusil skoncovat. Často také ostře kritizoval kuriální neduhy. Vždycky se rozesměji, když si vzpomenu, jak papež o jedné Vánocích nejprve přednesl kardinálům seznam nejhorších pokušení, kterým kurie podléhá, a když se s šokovanými kardinály rozloučil, šel se srdečně pozdravit s obyčejnými zaměstnanci Vatikánu, kterým poděkoval za jejich práci a popřál jim pěkné svátky.

V kontextu církve se papež opakovaně střetával se svými konzervativními kritiky z řad některých kardinálů a teologů, kteří ho nejednou podezřívali z heretických postojů. Papež na jejich kritiky odpovídal vždy elegantně, ale současně se značnou suverenitou. Směrem dovnitř zdůrazňoval spíše komunitní a synodální rozměr církve, a v mnoha podobách symbolicky oslaboval i vlastní hierarchickou pozici. Současně svoji reformu prosazoval pevně a promyšleně a lze konstatovat, že dnes již většinu kardinálského sboru, který bude volit jeho nástupce, tvoří kardinálové papežovi ideově blízcí. Snad to může být záruka kontinuity jeho reformní vize.

Papež v čase válek

V posledních několika letech i na papežův pontifikát dopadal stín válek, které náš svět sužují. Opakovaně byl papež kritizován za své nejednoznačné postoje v otázce ruské agrese proti Ukrajině. Je pravda, že některá papežova prohlášení působila nešťastně a místy i naivně, ale na druhou stranu papežové mohou z principu jen stěží podpořit pouze jednu válčící stranu. Navíc tento papež, který pocházel z třetího světa, vnímal geopolitická témata optikou svého původu, což v některých případech znamenalo i jistá omezení. Postupně nicméně František některé své kontroverzní výroky zmírnil. A je jisté, že mu skutečně ležel mír na srdci. V případě válečných hrůz v Gaze byl jeho postoj poněkud čitelnější. Pochopitelně odsoudil teror ze strany Hamásu proti izraelskému obyvatelstvu, ale neméně ostře vystupoval i proti děsivé reakci Netanjauhovy vlády, která stála život desetitisíce Palestinců a přeživším připravila nezměrné utrpení. Do poslední chvíle se zajímal o osud lidí

v Gaze a komunikoval ještě před smrtí s palestinskými křesťany, s nimiž si osobně volal. Jeho poslední promluva před smrtí zahrnuje tato slova:

„Rád bych, abychom obnovili svou naději, že mír je možný! Ze Svatého hrobu, chrámu Vzkříšení Páně, kde letos slaví Velikonoce katolíci i pravoslavní ve stejný den, ať světlo míru prozáří celou Svatou zemi i celý svět. Vyjadřuji svou blízkost k utrpení křesťanů v Palestině a Izraeli a ke všem Izraelcům a Palestincům. Rostoucí atmosféra antisemitismu na celém světě je znepokojující. Zároveň však myslím na obyvatele Gazy a zejména na její křesťanskou komunitu, kde strašlivý konflikt nadále způsobuje smrt a zkázu a vytváří dramatickou a žalostnou humanitární situaci. Vyzývám bojující strany: uzavřete příměří, propusťte rukojmí a přijďte na pomoc hladovějícímu lidu, který touží po mírové budoucnosti!“ (přeložil Jiří Zemánek).

Závěrem si dovolím být osobnější. Papeže Františka jsem tak jako mnozí další obyvatelé naší planety upřímně miloval. Miloval jsem ho pro jeho lidskost, soucit, něhu, laskavost, humor a pokoru. Byl dozajista jedním z největších papežů v dějinách, ale této velikosti dosáhl, protože vždy naslouchal těm posledním. Především byl pravým učedníkem Ježíše z Nazareta, a snažil se vtělovat a ztělesňovat jeho vizi Božího království – království soucitu, míru a lásky už zde na zemi. Prorocky se stavěl proti všem nespravedlnostem a nebál se kritizovat i zlaté tele našeho nespravedlivého systému. Jistě, nebyl dokonalý, určitě mu lze řadu kroků a výroků vytknout, ale nelze mu upřít duchovní velikost a ryzí křesťanskou víru. Byl to člověk plně oddaný svým bližním a celému světu. V mé druhé náboženské tradici, kterou spolu se svojí necírkevní vírou v Krista praktikuji – v buddhismu, říkáme takovým lidem, jako byl František – bódhisattva. Bódhisattvou je ten, kdo vědomě žije ve prospěch všech bytostí. A takový byl i papež František – dobrý člověk a pravý křesťan, který jako i jiní velcí vyznavači zemřel symbolicky o Velikonocích.

Na shledanou, milý Františku!

Mluvit šeptem v pustině

Na procházce byl vzduch byl jasný a voňavý, krása Vysočiny byla všude kam oko dohlédlo.

Byli jsme dva, přítel a já, jinak pusto. Jen sem tam jsme zahlédli srnku, jak se snaží co nejrychleji zmizet z našeho dosahu. Přítel povídal o svém kolegovi z práce.

Pojednou se ztišil, naklonil se ke mně, mluvil šeptem. Víš, říkalo se, že si našel nějakou ženskou.

Že si něčí známý našel nějakou ženskou, no, to zas tak ohromující informace nebyla. Více mě upoutalo, že mně to můj přítel sděloval šeptem. Úplně ztišil hlas.

Zdvořile jsem přerušil jeho vyprávění. Počkej, povídám mu, já beztak neslyším moc dobře. Navíc kilometry kol dokola nikdo není. Proč najednou šeptáš?

Zůstali jsme stát, přítel na mě překvapeně zíral. Vůbec si neuvědomoval, co dělá. A teď v duchu zvolna revidoval, co se stalo a docházelo mu, že to je pravda. Že na pikantní podrobnosti svého vyprávění ztišil hlas.

Proč to udělal? Aby nás nikdo neslyšel? To věru nehrozilo.

Protože nějak cítil, že vlastně vyslovuje něco, co vůbec vyslovovat nemusí?

Nevím.

Už je to několik let, co se to stalo. A od té doby si toho, chtě nechtě, všímám.

Přátelé, je to tak.

Ztišíme hlas, když říkáme něco, co bychom vůbec říkat nemuseli. A kdesi v hloubi svého já už cítíme, že to, co říkáme, je beztak špatně. Ale jazyk a rty se už daly do pohybu a pracují.

Dá se s tím něco dělat? Snad ano!

Daniel Ženatý, pro radio Proglas

Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Do příspěvků není obsahově zasahováno. Názory autorů příspěvků nejsou vždy totožné s názory redakce nebo Farního sboru ČCE v Novém Město na Moravě. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

©Zprávy a ohlasy

Měsíčník novoměstského sboru ČCE

Pro vnitřní potřebu vydává:

Farní sbor Českobratrské církve evangelické

Křenkova 151

592 31 Nové Město na Moravě

tel. 566 616 244, IČ 43378854

e-mail: nmm@evangnet.cz

Číslo sborového účtu: 253070437/0600

K tisku připravil Slávek Žilka – e-mail: slavek.zilka@atlas.cz